• Landbruk

Ser til Sveits: Småbrukar Ole Jacob Christensen, Jørand Ødegård Lunde, leiar i Valdres Næringspark, mjølk. og kjøtprodusent Tove Grethe Kolstad, sauebonde Guro Lajord og N

Valdres ser til Sveits

Valdres-politikarar trur at ein sveitsisk finansieringsmodell kan redde fjell-landbruket.

– Vi burde kunne sjå på den sveitsiske modellen og bruke meir av pengane på fjell- og fjordlandbruket. Det er sannsynleg at landbruket på Jæren og flatbygdene vil kunne vekse og klare seg utan statleg støtte, sa Eivind Brenna, ordførar for bygdelista i Vestre Slidre, på Nationens debattmøte om framtida for landbruket i Valdres, i Vang i Valdres.

Utgangspunktet for møtet er at mange av gardsbruka i Valdres er små, og at mjølkebruka treng store investeringar for å møte framtidas driftskrav. Innan 2034 skal alle norske mjølkebruk ha lagt om til lausdrift. Ein rapport frå Agri Analyse frå i fjor viser at berre 14 prosent av mjølkebruka i Valdres har lagt om. I ei spørjeundersøking gjennomført i 2016 svara berre åtte prosent at dei har planar om å leggje om. I rapporten frå Agri Analyse, går det fram at mjølkebruk med fleir enn 25 kyr gjerne legg om, medan bruk med mindre enn 25 kyr ofte er usikre.

I den sveitsiske modellen som fleire av deltakarane på Nationens debattmøte ivra for, er mykje av støtta ikkje knytt til produksjon, men til vedlikehald av areal og landskapspleie.

Landskap og beite

– Eg meiner vi må våge å disktuere ein landbruksmodell der ein tar pleie av kulturlandskap og areal betyr meir enn produksjon, sa Jørand Ødegård Lunde, leiar for Valdres Natur og kulturpark og tidlegare Høgre-politikar.

Rapporten frå Agri Analyse viser at 60 prosent av mjølkebruka i Valdres har mellom ein og 16 kyr. Så mange som 92 prosent av bruka i regionen har under 25 kyr. Dermed er ni av ti mjølkebruk i regionen under landsgjennomsnittet i talet på mjølkekyr per gard.

– Om vi ønskjer oss eit mangfald i landbruket må vi kunne ta grep som sikrar mangfald. Landbruket i Valdres har alltid vore prega av mangesysleri. No ser vi at beitebruket går ned. Vi treng ein finansieringsmodell for landbruket som prioriterer å halde landskapet i hevd, sa Lunde.

Færre bruk

Frå 2006 til 2015 gjekk talet på

Må våge å disktuere

«Eg meiner vi må våge å disktuere ein landbruksmodell der ein tar pleie av kulturlandskap og areal betyr meir enn produksjon.»

Jørand Ødegård Lunde, leiar for Valdres Natur- og kulturpark

ationens debattleiar Hilde Havro diskuterte Valdres-landbruket. Foto: Astrid Sverresdotter Dypvik

mjølkebruk ned med mellom 50 og 21 prosent i Valdres-kommunane.

Lunde påpeika også at sommarens tørke ramma Jærbøndene hardare enn bøndene i Valdres, fordi Valdresbøndene kunne sende dyra på beite.

– Verdien av utmarksbeite er høg i Vang. Vi har fått gjort utrekningar som viser at vi har plass til dobbelt så mange beitedyr her som det er i dag, sa Vang- ordførar Vidar Eltun frå Arbeidarpartiet.

Astrid Sverresdotter Dypvik
astrid.dypvik@nationen.no

Ordførar: Eivind Brenna, ordførar for bygdelista i Vestre Slidre, vil sjå til Sveits for å redde Valdres-landbruket. Foto: Astrid Sverresdotter Dypvik

Fakkeltog: I dag arrangeres det fakkeltog mot pels, her fra fjorårets demonstrasjon i Oslo. Foto: Audun Braastad / NTB scanpix

Arrangerer nye fakkeltog mot pels

PELSDYRNÆRINGEN

Organisasjonen NOAH - for dyrs rettigheter arrangerer fakkeltog mot pels flere steder i Norge i dag. Det er både et seierstog og kamptog, sier Siri Martinsen i NOAH.

I dag er det nok en gang klart for mange å tenne faklene, finne frem de pelsdyrkritiske skiltene og ta til gatene.

Da arrangerer dyrevernorganisasjonen NOAH fakkeltog i flere norske byer mot pelsdyroppdrett. I vinter ble det klart at regjeringen gikk inn for avvikling av pelsdyrnæringen, og dermed en seier for dyrevernorganisasjonene.

– Det er både et seierstog over at det faktisk nytter å engasjere seg. Men samtidig er det fortsatt et kamptog for vi er nødt til å vise at vi ikke aksepterer noe videre trenering av denne saken, så det er viktig å holde presset oppe fortsatt. Vi forventer at denne saken går i havn så fort som mulig, sier Siri Martinsen, leder i NOAH og legger til:

– Her gir vi oss ikke før burene er tomme.

Folkeengasjement

– *Hvilken innvirkning tror du fakkeltogene har hatt på valget politikerne har tatt om avvikling?*

– Hele folkeengasjementet, den sterke opnionen, rådene fra Veterinærforeningen og Veterinærinstituttet, det at motebransjen har snudd ryggen til pels, alt dette har en sterk samlet betydning. Men fakkeltogene har en stor betydning ved å vise fram dette folkeengasjementet. Dette er en av sakene nordmenn velger å gå ut i gatene for år etter år, sier Martinsen.

Martinsen ønsker nå at myndighetene bruker kortest mulig tid på å avslutte pelsdyrnæringen.

– Har du forståelse for at enkelte i pelsdyrnæringa kan bli provosert av at dere arrangerer fakkeltog nå?

– Jeg vil ikke spekulere i hvem som kan la seg provosere av å synliggjøre engasjementet for dyrs rettigheter. Men opp mot næringa har NOAH hatt innspill om at myndighetene må legge til rette for avvikling så fort som mulig, også må man legge støtte til omstilling på bordet så raskt som mulig.

– Det går alltid et tog

Kommunikasjonssjef i Norges Pelsdyrlag, Guri Wormdahl, bryr seg ikke så mye om at det arrangeres fakkeltog mot pels.

– Det er som det pleier å være, det går alltid et tog. Vi er vant med at det arrangeres fakkeltog, sier Wormdahl til Nationen.

Hun mener avgjørelsen om å avslutte næringa ikke er helt endelig, selv om regjeringa har gått inn for det.

– Det er vel ikke noe hemmelighet at jeg og dyrevernaktivistene sjelden mener det samme om mye, men det er ikke fattet et vedtak i Stortinget. Det handler om å forby en næring som i dag er lovlig.

– *Tror du fakkeltogene kommer til å påvirke politikerne?*

– Nei, det tror jeg ikke. Vi lever i et demokrati, der kan man si hva man vil og uttrykke det. Det skal vi være glad for, og det gjelder de gangene man ikke er enige også.

Lars Bilit Hagen
lars.hagen@nationen.no

Ikke provosert: Kommunikasjonssjef i Norges Pelsdyrlag Guri Wormdahl lar seg ikke provosere av fakkeltogene til NOAH. Foto: Siri Juell Rasmussen